

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Ad librum V. Decalogi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

la, atque affirmantem, licite nos infantibus, & infidelibus jubere posse opera servilia die festivo, cujus rationes in eo fundantur, quod ille labor, ut est ab infideli, vel infante, peccaminosus non est, ergo illum ipsi injungere, mihi non est prohibitum.

Eodem cap. 3. §. 2. nu. 5. post illud de quo mox suo loco. Adde.

Diximus nu. 3. de ornatis Templis, sed quid de iisdem ab ornata spoliandis? & hoc abstrahendo ab alia necessitate, ut esset notabilis obligatio statim ornata, carentia eorum, qui possent id efficere die sequenti non festivo &c.

Puto, in hoc casu non posse dari excusationem à cultu sacro, sicuti diximus in casu, quo idem Templum ornatur. Ratio est, quia, ornare ad sacrum cultum aliquo tandem modo propinque pertinet, ut ibidem vidimus. At ornatum auferre, non ita, cum potius id dirigatur ad eos ornatus asserandos, quod factum quid non est.

Cap. 5. §. 3. num. 2. sine post illud Ita in casu nostro &c. Adde. sequentia.

His in prima editione evulgatis, volens quidam meus per familiaris id in praxim deducere, panis uncias ad lancem octo, in aquam infudit, elixavitque, Coctione autem facta, bilancem iterum admovit, comperitque augmentum valde excedens, hoc est, usque ad triginta fere uncias, pulvrem illam ascendisse. Bonam ergo partem ejus cum sumplisset, seque illa fere ad satiетatem refectum esse, sensit, siue noluit, siue non valuit ad id, quod reliquum erat comedendum, procedere, dicebatque deinde amicis, *jentare ne hoc est, an plane cenare? Certo Fillinius, & qui cum sequitur Pasqualigus, a dum illam sententiam proferebant, rem experti non erant.* Hæc ille. Quate ejusmodi opinionem vocare probabilem nequaquam audeo. Non quia putem, aquam illam augmenti causam in aliquo commutari per ignem, sed quia non potuit consuetudo, unde totum jentaculi jus habetur, introducere, ut tantum pulvrem pro jentaculo absumeres, quanta fere sufficit, si non ad plene nutriendum, certe ad plene satiandum. Introducere vero potuit, biscoctum, panemque in aquam, vel vinum, dum ad te reficis, in fusa (id, quod parvam mutationem affert) comedere.

Hæc, quando agimus de quantitate jenta-

culi reduci potest quantitas, quæ in die jejuni sumpta, judicanda sit parva materia? Hanc igitur, vel esse unam, vel alteram unciam ex nonnullorum sententia dixi; nunc confirmo ex meâ quia tam parva quantitas cibi Quadragesimalis (nam de carne mox) non nocet notabiliter jejunio.

Addi Bauci, a & Henriquez b unum ovum, a Bauci in aut parum orizæ cum lacte, vel frustum ca- *select. qu.* fei esse parvam materiam, affirmantque tum, 247. propter hanc parvitatem, tum propter paupertatem, posse concedi oblatum mendicantibus, *b Henrig. l. 2. c. 13. 172* quando alia ij non habent, ut ea comedant in die venito. Hæc ex Bauci. Verum Henriquez propter paupertatem ea concedit, non propter parvitatem. Id autem probabile est, quia aliud non habenti parum oblati videtur esse prædicta quantitas talis cibi, at propter parvitatem, nec unum ovum posse concedi, ex mox dicendis nu. 3. colligetur. Verba autem Henriquez hæc sunt. *Et abet enim paupertas multa Privilegia, & unum ovum, aut parum orizæ cum lacte, vel frustum casei est in his parva materia.* Nota illud in his.

Sed quid de parvitate in esu carnis? Respondeo. Cum hæc sit majoris nutrimenti, quam leviores cibi Quadragesimales, & pro illa adsit aliud præceptum de ea non comedenda tempore jejuniij, parva ejus quantitas judicatur ab Alphonso de Leone, e quam sumere solent coqui, ac Pinterneæ ad prægustandos cibos (qui certe ne venialiter quidem peccant, quando ob necessitatem famulatus, & sui muneri id præstant.) Pasqualigus d' autem, lig. mox quem refert, nec refellit Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter unciam esse parvitatem materiæ.

Quotiam igitur volui ego expendere, quantitas esset ovum unum, atque inveni, illud mediocris magnitudinis, & deducto cortice, tum aqua coctum, seu elixum, tum crûdum, tum tartagine frictum, duarum unciarum pondus attingit, ideo sit, ut quarta pars ovi, vel æqualis illi carnis portio sit in hac re nostra materiæ parvitas judicanda.

ADDITIONES AD SECUNDAM PARTEM Decalogi.

AD LIBRUM QUINTVM.

Cap. 1. §. 4. num. 13. sine. Post illa verba. Velle concedere. Adde.

Quæ-

æquali.
de jejuni.
106.

c Alph. de
Leon. &
Dian. cit.
à Pasqua-
muneri id præstant.) Pasqualigus d' autem, lig. mox quem refert, nec refellit Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter unciam esse parvitatem materiæ.
d Pasqu. de
jejunio de
cis. 49.

e Bauci in
sing. cas.
287. vers.
Petes duo
decimo.

Quæres. Volenti rapere bona mea, possum ne licite persuadere, ad mea servanda, ut rapiat ab alio.

Respondeo. Sanchez de hac quæstione docet duo. Primum, id minime licere, quia non licet alteri damnum inferre, illudque consulere, ut meis rebus consulam, adhuc enim consulerem peccatum. Secundum. licere tamen, sic furi persuadere, nulla nominata persona, *Si furari vult, me relinque, multi alij sunt, à quibus furari possis. Tunc enim nullius malum consultitur, sed proprium avertitur.* Hæc Sanchez.

Equidem hoc posterius dictum, quod cum tanta generalitate approbat, approbo & ego, quia cum dicis *multi alij sunt à quibus potes furari, non consultis, ut furatur.*

Sed difficultas est in dicto priore, an scilicet liceat sic dicere, nullum tamen determinando, *Relinque me, & furaris ab alio.* (non dicis, nunc, potes furari, ut modo dicebas: sed, furaris) Quid si, aliquem determinando, sic? *Relinque me, sed furaris à Petro.*

Respondeo, Sanchez l. c. nu. præcedente, videtur inclinare, quod liceat, quando nulla persona determinatur. Sed ipse profecto id nequaquam docet, solum enim ibi ait, licere sic dicere, *Me inopem relinque & furaris ab aliquo divite.* Id quod nos etiam modo concessimus, quia sic minus malum consultitur.

Puto ergo ex dictis, licitum non esse æquale, vel majus persuadere, sive designando personam, sive in genere loquendo, quia tunc semper persuaderes peccatum, nec adesset excusatio derivationis à majori delicto, sed licitum esse persuadere minus modo supra explicato, quia sive personam determines, sive nequaquam, locum habet dicta excusatio, Quando autem dicimus (ab alio determinato, vel indeterminato) semper intellige, ut si possis avertere latronem, solum, indeterminate loquendo, certe non liceat determinate signare personam, ut ex se constat.

Cap. 3. §. 1. num. 6. sine post illud. *Quando aliunde alij possunt.* Adde.

2 Apud Baldi. l. 1. sect. 9. 2.

Immo Doctores a non ignobiles docent, filium, etiam spurium, si nascatur post donationem, bonorum à Patre factam à donatario legitime petere alimenta. Donatario, inquam, nam si bona Patris ad alios pervenerint ex contractu oneroso, id non posse, ijdē notant.

Ibidē n. 7. sine post illud, ut fuso Doctores. Adde.

Cum autem dicimus Patrem non posse de-

negare alimenta filio, intellige, si filius (quicumque ille sit, etiam si is sit legitimus a ex Bonacina) indiget: quando enim non indiget, non obligatur Pater. Id quod etiam docet Molina, Sanchez locis cit. quibus adde Delugo de just. d. 24. à num. 121.

Denique Spurius hæres constitutus à Patre sub conditione si legitimetur à Principe, potest petere hæreditatem, & eam interim possidere, donec impetretur facultas, ut ex Sanch. notat Delugo lib. 3. respon. moral. d. 35. num. 5.

Cap. 3. §. 4. sine post illud. *uxorem expelli.* Adde.

Huc facit sequens dubitatio. Vxor, ex consensu viri, vitam agit extra eius confortium, seque suis laboribus alit; accidit autem, ut vit aliquando ad illam accedat, copulamque extigar, qua habita; denuo recedit, nec illam accedit, nec illam curat alere, an possit ita uxor, debitum huic viro negare? Respondet Baucini Select. qu. 60. doctiori iudicio se submittere, quia resolutionem hanc se non invenisse, dicit in alio auctore, Respondet, inquam, si uxor est pauper & vit habet unde se, & illam alat, posse negare, donec respiciat vit, alatque uxorem. Ratio est; quia sævitia est causa Divortij: at, quæ major sævitia, quam uxorem non alere cum possit; Neque in hac denegatione requiritur, ait, sententia Judicis, nos enim loquimur in conscientia, foro, pro quo sufficit autoritas propria, ubi factum est verum, & non sequitur scandalum, ut hic certe non sequitur, quia ex communi consensu facta est separatio.

Hæc ex Bauci, unde dici etiam posset non injuste ob uxore negari debitum viro, etiam simul cohabitanti, si eam indigentem vit non alat, cum possit. Hæc enim par est sævitia, ne dicam major.

Insuper contra Sanchez modo citatum dici posset, Plus esse, non alere, cum possis, quam non cohabitare. non alere enim est sævitia, non vero, solum non cohabitare.

Denique posset etiam dici, uxorem posse dictum virum nolentem ipsam alere, domo ejicere, sicuti potest, si ipsi valde sævum se præbeat. (vitato ex aliquo prætextu scandalo si quod est) Non potest enim negari, & durissimum esse inopi uxori, & causam esse discordiarum, ipsam fame contabescere, & præsentem videre maritum potentem, sed nolentem ipsi alimenta præbere. Quæ omnia merito sapientiori iudicio submittantur.

Cap.

Cap. 4. § 2. num. 3. post illud *Donatione pater-
na*. Adde.

Hoc autem querimus, quando filius velit
succedere Patri. Nam si contentus donatis, suc-
cedere hæres nolit, nihil conferre tenetur. So-
lum tunc, si nimis habuit à Patre vivente, pos-
sent alij filij, hoc est, ipsius fratres, agere con-
tra eiusmodi donationem, ut pote in officio sam
& ipse obligaretur ijs Legiti- nam saltem dare,
de qua re agitur in *l. de Donatione*. Interim le-
ge *Delugo d. 2. 4. de just. n. 197. & Bonac. d. 3. de
contr. q. 6. p. 7. §. unico.*

ibidē n. 4. sine, post illud. *Erst deducenda*. Adde
Quando autem dat liberaliter; cum sponte
dat, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet
quemlibet gratificari potest) unde deducenda
non erit, semper intellige, dummodo donatio
non sit eiusmodi, ut præjudicet Legitimæ fi-
liorum aliorum; hæc enim semper filiis debet-
ur; quare si Legitimæ præjudicet, esset eius-
modi donatio, ut modo dixi, tamquam inoffi-
ciosa revocanda.

Dixi (præter alimenta) hæc enim, quam-
vis necessario dentur, tamen videntur expensa
ob bonum ipsius Patris, cui incumbit filium
suum alere, ut pote partem suæ substantiæ. Hæc
autem alimenta largiora potest uni potius,
quam alteri donare Pater (sed sine fraude, qua
Pater velit alios filios depauperare) quia dum
in terminis alimentorum sistat, non est tam ri-
gose agendum cum Patre suorum honorum
Domino.

ADDITIONES AD LIBRUM VI.

Decalogi.

Cap. 1. §. 3. num. 13. post illa verba, *aliter u-
niversal ter vidimus*. Adde.

Sed semper ex prædictis Privilegijs, in foro
conscientiæ tantum.

Eodem cap. 1. §. 4. num. 3. sine, post illud *per-
missam crudelitatem*. Adde.

Qui Clericum cum uxore, matre, vel foro-
re, vel propria filia turpiter inventum occidit,
peccat, sed non incidit in excommunicationem.

Cap. si *verop.* quia iustum dolorem compelle-
re, difficillimum esse, ait Glossa *ibid. V. Turpiter*
Idque recte notat *a Layman*. at certe is erit Ir-
regularis ex delicto, qui injustè occidit.

Cap. 2. §. 4. n. 8. sine; post illud. *est Provin-
cialis*. Adde.

Notat autem *b Bauci*, satis esse, si quis habeat
ab Episcopo facultatem absolvendi ab omni
calu, & censura tali Episcopo reservatis, nec

esse necesse Episcopum dare facultatem ad ab-
ortum specialiter absolvendum, ut ego memi-
ni, me notasse *lib. 3. meth. Confess. cap. 7. n. 8.*

Cap. 3. §. 1. num. 11 sine, post illud, *de Injusto
homicidio*. Adde.

Et recte Henriquez *a* dicit, circa irregula-
ritatem ex delicto Homicidij voluntarij, cul-
pam debere esse contra justitiam; idemque cen-
sendum esse de irregularitate ex dicto delicto;
ac de obligatione restitutionis debite ex delicto

*a Henrig;
de irreg. c.
3. num. 4.
in gloss. litt.*

*Eodem cap. 3. §. 2. num. 4. velus initium
post illud. Sanguinis effundatur*. Adde.

Legi etiam potest Villaut, *b* qui probat, hoc
Sacrilgium non subdi excommunicatione
tæ, sed ferenda, (quæ ferti non debet si Homi-
cida dignam peraget pœnitentiam.

*b Villaut.
decis. 29. a
nu. 38.*

Cap. 4. §. 1. n. 5. sine. post illud. *videtur pro-
babitor*. Adde.

Dixi *condemnationis* utique ad mortem, nam
alicujus damni V. G. incarcerationis, ve eor, ne
tua actio ex dicto num. 4. sit alquando moralis
caussa: Ipsa enim collocatio cadaveris ante al-
terius domum, est talis, ut ex illa, ut plurimum
sequatur incarceration in habitantis in domo, &
sic inducet obligationem restitutionis damno-
rum ex incarceratione sequentium.

*Eodem cap. 4. §. 3. num. 8. post illud. in omnia
jura defuncti*. Adde.

Aliqua contra prædicta habet Thomas Hur-
tadus. *b* Illud est favorabile, non obligari quem
piam ad satisfactionem pro Homicidio, nisi pe-
tatur, & nisi petatur intra triginta annos, præ-
scribi actionem, ita, ut non valeat amplius peti.
Excipe in utroq; quando ideo non petitur quia
nō potest, vel quia adest timor aliquis, & similia.

*c Th Hur-
tadus p. 2.
rr. 8. ca. 2.
Res. mor. 15*

ADDITIONES AD LIBRUM VII,

Decalogi.

Lib. 7. cap. 2. §. 1. num. 8. sine, post illa verba.
fuit Ecclesia violata. Adde.

Idem docet Ascanius Tamburinus *d* his ver-
bis. Ecclesia, & cœmiteria occulte polluta, quā
do pollutio later, non indigent reconciliatione,
at quando incipit publicari violatio, necesse
est, ut Ecclesia reconcilietur.

*d Asc.
Tamb. de
jure Abbat
d. 2; q. 11.
n. 8.*

Cap. 3. §. 5. num. 23. sine, post illud, *mibi du-
bium non est*. Adde.

Hic insurgit nova quæstio. An possit quis
negare debitum propter scetorem oris sui con-
jugis, hæc enim magna incommoditas est.

Respondeo, non posse, Primo, si scetor non
est magnus. Secundo, si aliquibus remedijs, pu-